СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 213. Джерзи Ситі, Н. Дж., субота, 13. вересня 1930. VOL. XXXVIII. No. 213. Jersey City, N. J., Saturday, September 13, 1930. THREE CENTS.

ГОЛОСУЙТЕ НА ПРИХИЛЬНИКІВ РОБІТНИЦТВА!

АТЛЕНТИК СИТІ. — Президент Американської Федерації Праці, Вилієм Ґрін, заявив, що безпартійний політичний комітет Федерації зверне увагу підчас виборчої кампанії до конґресу на те, щоби робітництво не голосувало на тих кандидатів, які являються прихильниками інджонкшенів і контрактів „жовтої собаки". Позатим рішено не попирати тих сенаторів, котрі заявилися були за назначення Паркера суддею Найвищого Суду.

ЩОРАЗ НОВІ ХАБАРНИЦТВА.

НЮ ЙОРК. — Прокуратор Тотл обжалував Мартина Дж. Гілі, довіреного Тамані Гол, за те, що побирав на протязі 8 літ від „Амерікен Бук Компані" по $200 місячно, попираючи у міських школах видавництва цеї компанії.

З доходження вийшло, що й інші високі міські урядовці побирали подібні суми від інших книгарень.

ІРІҐОЄН НЕ ЛИШИВ МАЄТКУ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Бувший арґентинський диктатор, 78-літний Гіполіто Іріґоєн, покинув рідну землю і відїхав на воєннім кораблі до Монтевідео в Уруґваю.

Звичайно здетронізовані президенти держав Латинської Америки виїжджають до Европи і там доживають свого віку, розтрачуючи міліони, які набули підчас своєї влади. Та Іріґоєн, як загально твердять, мешкав як президент малощо ліпше як середний робітник. Його маєток не дозволяє йому на життя в Европі, хіба що прийде йому з помічю дехто з його приятелів, котрі доробилися великих маєтків саме в часі його влади.

В Монтевідео готуються приняти його з усіми почестями як бувшого президента держави.

СУХІ З ОГАЙО.

КОЛОМБУС (Огайо). — Більшість делеґатів на републиканську конвенцію заявиться за суху плятформу републиканської партії.

ГУВЕР НЕ МІШАЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — З Білого Дому подають, що президент Гувер не думає впливати на хід републиканських конвенцій чи вибір сенаторів і конґресменів, коли ходить про прогибіційну справу.

ПОХВАЛЮЮТЬ ЗАЯВУ РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — Бувший ґовернор Смит і Джан Рескоб, голова Демократичного Народного Комітету, твердять, що заява ґовернора Рузвелта в справі знесення прогибіції прочистить атмосферу й обєднає всіх тих, котрі є дійсними приятелями тверезости.

З РОБОТАМИ ТРОХИ КРАЩЕ.

НЮ ЙОРК. — Мисс Френсис Перкинс, стейтова промислова комішенерка, подає, що ще не знати, чи буде зворот до лучшого з безробіттям. Це буде можна пізнати доперва з кінцем вересня. На разі роботи по фабриках збільшилися в Ню Йорку на 1.6%.

ХОЧЕ ПОБИТИ РЕКОРД ЛИНДБЕРҐА.

РУЗВЕЛТ ФІЛД (Лонґ Айленд). — Капітан Рой Еммел з Шикаґо жде на добру погоду, щоби вибратись одинцем літаком через океан до Европи.

Еммел каже, що полетить до Парижа й долетить скорше, як того доконав Линдберґ.

МОРО ПОКИДАЄ МЕКСИКО.

МЕКСИКО СИТІ. — Президент Ортиз Рубіо дав прощальний обід у честь амбасадора Двайта Мора, котрий покидає Мексико.

КОСТ ОБІДЕ 100 МІСТ.

НЮ ЙОРК. — Вже вироблено офіціяльний плян подорожі французьких летунів Коста й Белонта по містах Америки.

Подорож є обчислена на 25 днів. Летуни відвідають 30 стейтів і яких 100 міст.

ЗАВОРУШЕННЯ В МАЙНАХ.

ЛІМА (Перу). — Робітники мідяних майн „Серро де Паско" підняли бунт, щоби в той спосіб добитися кращих умовин праці.

Підчас тих заворушень прийшло до сутичок з поліцією. Наслідком тої сутички згинуло 6 робітників, а 12 ранених відвезено до шпиталю.

В ОБОРОНІ УЧИТЕЛІВ.

СІНСІНАТІ. — „Ди Амерікен Кемікал Сосаєті" запротестувала на своїй конвенції проти ґовернора Білбі з Місісіпі за те, що самовільно позвільняв учителів з каледжів і шкіл, які підпомагає стейт.

Все це зробив ґовернор виключно з політичних мотивів. Конвенція взиває учителів, щоби ніхто не брав учительських посад по звільнених несправедливо своїх товаришах.

ЄМЕЦЬ У НЮ ЙОРКУ.

Після восьмимісячної концертової подорожі по Америці артист - кобзар Василь Ємець приїхав до Ню Йорку. В Америці він затримується ще на один місяць і дасть концерти в Ню Йорку та в 8 околичних містах, як от: Елизабет, Нюарк і інші.

Ті українські громади, які ще не чули його кобзи-бандури, можуть скористати з цієї нагоди, коли як найскорше звернуться на цю адресу:

V. Yemetz, 106 E. 10th Street, New York, N. Y.

СПРАВА РОМАНА БІДИ І ТОВАРИШІВ.

До найвищого суду у Варшаві внесли касаційну скаргу оборонці Романа Біди, засудженого в недавному процесі УВО на кару смерти і його товаришів на кару тюрми.

АРЕШТУВАННЯ НА ҐРАНИЦІ.

З Ужгороду подають, що в одному граничному селі придержано двох туристів, які не мали ніяких документів та були узброєні в револьвери. Чеська поліція підозріває, що це члени УВО, справники нападу на грошевий віз під Бібркою. Арештованих відставлено до Ужгороду, щоби усталити їх індентичність.

ПОЖЕЖА В ГАЙВОРОНЦІ.

В Гайворонці, пов. Підгайці, „Малопольське Товариство Рольніче" уряджувало, як подає „Львовскі Курєр Поранни", господарський курс для жінок. В неділю, 27. липня ц. р., відбулося закінчення цього курсу при участи місцевого польського населення, двірської й підгаєцької інтеліґенції і польських кольоністів в місцевого Поляка Бахирича. Цьогож дня в год. 10 веч. вибухла в стайні Бахирича пожежа з невідомих причин і знищила ціле господарство. „Львовскі Курєр Поранни" пише, що це пімста селян, які в часі курсу, підбунтовані якимсь „академіком" з „тайного українського університету" (?!) ввесь час докучали ученицям і що підпалити мусіли Українці, бо цьогож дня в сусідній Зарваниці... відбувалося українське віче (так!). Курєр накликує складати датки на бляшані дахи для Поляків у Гайворонці.

„БИТВА УКРАЇНЦІВ З КАЦАПАМИ НА ВУЛИЦЯХ КУЛИКОВА".

Під таким заголовком подає „Ґаз. Поранна", що дня 3. серпня ц. р. увечері на вулицях Куликова впало коло 18 стрілів. Стріляли до повертаючої з прогульки до Могилян кацапської орхестри. На думку дописувача „Ґаз. Пор." це мала бути пімста за те, що кацапська музика відтягла людей від українського фестину в селі Могилянах і через те він не вдався. Дописувач допитується, де в цьому часі була поліція та алярмує, що в Куликові кожний Українець має зброю і що такі випадки повторюються досить часто. Подаючи за „Ґаз. Пор." вістку про цю подію, „Львів. Курєр Поранни" пише: „Узброєні українські герої не тільки в Куликові. І добре узброєні, про це свідчать найкраще поліційні рапорти зі Станиславова і Тернополя. Все якісь револьверові і крісові стріли, вибухи гранатів і т. д.".

АНГЛІЯ СКЛИКУЄ ІНДІЙСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Дня 20. жовтня почнеться в Лондоні конференція в справі Індії, скликана англійським урядом. У конференції засядуть з одного боку представники уряду, з другого боку представники ріжних відтінків політичного й релігійного життя Індії.

ГОРИТЬ ДАЛІ.

„Львів. Кур. Пор." подає, що дня 11. серпня ввечері підпалено шопу з пшеницею на фільварку Юлія Тарновського в Бишові коло Сокаля. Цього підпалу „Курєр" вже не приписує ясно УВО, тільки пише: „Легко догадатися, з яких бандитських рядів походили справники". Одночасно пишуть, що було намагання підпалити знову фільварок у Миклашеві.

ШОФЕР ПАНА СТАРОСТИ.

„Роботнік" подає, що 28. липня ц. р. в Долині їхав автом пан долинський староста. Його шофер побачив на вулиці робітника Рися і, вказавши старості, задержав авто, вискочив і вдарив цього робітника кілька разів по лиці. Робітник впав закровавлений на землю. Тоді люде кинулися на шофера, але пан староста вискочив з авта і станув чинно в його обороні. Ціла подія відбулася на ринку міста Долини.

РЕПРЕСІЇ.

У звязку з арештуваннями починається хвиля репресії і нагінки на всякі, навіть ділові культурні й господарські вияви українського життя. — В Скалаті заборонено ведення дитячого садку для дітей передшкільного віку при чит. „Просвіти". Таксамо заборонено переведення дитячого садку, який провадила філія Т-ва „Союз Українок" у Грималові. — В Ходачкові місцеві латинники поставили невеличкий деревляний крест на громадському ґрунті. В ночі хтось витягнув хрест. Польська преса почала знову горлати про „українських гайдамаків" і староство наказало виставляти щоденно (в час пільних робіт) варту з 16 люда для береження хреста. — На передодні свята Маркіяна Шашкевича на Білій Горі золочівське староство розвязало Т-во „Сокіл" в Ожидові. — В дні 3. серпня українське громадянство Равщини святкувало Свято Поляглих. По панахиді вирушив величезний похід на кладовище головними улицями міста. Це не подобалося заступникови старости п. Моліцькому і він видав зарядження поліції, щоби вона спрямувала похід жидівськими вуличками. В часі викликаного заколоту поліція кинулася на делеґації з вінками, щоби „робити порядок". Між иншими арештовано впорядчика походу п. Совика Степана. Похід всежтаки дійшов на кладовище, де на могилах українських вояків при сильній асисті узброєної поліції відправлено панахиду. По панахиді і зложенні вінків похід вернувся ринком під церкву і там розвязався. — З приводу цього, що купують масло в „Маслосоюзі" не тільки Українці, але й Жиди, Поляки рішили не купувати українського масла, щоби стояти твердо і не допускати до розросту „українізму".

„УВО ПІДПАЛИЛА ФІЛЬВАРОК ПІД ЗБАРАЖЕМ".

Під таким заголовком пише „Льв. Курєр Пор." про пожежу фільварку Шили коло Збаража, власність Зофії Тичковської. Підпалено (Л. К. П. пише: бандити з УВО підложили вогонь) стирти, стайні і мешкання, в якому спали три жінки і шестеро дітей. Слідство не виказало досі нічого, всежтаки „Л. Курєр" пише, що це підпал УВО, та що в тім підпалі співділали з УВО „члени українських організацій в Шилах і Лисичинцях, чого доказом здемонтовання сикавки, яка приїхала на поміч з сусідного маєтку Лисичинці" (невже на фільварку в Лисичинцях є українські організації?! прим. скл.). Характеристично, що „Льв. Курєр Поранни" видрукував цю саму дослівну звістку аж два рази. Польська преса накликує до гострих репресій і самооборони.

СЕЛЯНСТВО И КОЛҐОСПИ.

В кубанській окрузі куркулі і під-куркульники самі починають косити трави і жать яре й озиме збіжжа колективних господарств. З приводу цього радянська влада видала гострі заборони та наказала не лишати ніодного такого випадку безкарно. В Новоеличківській станиці куркулаки викосили 50 гектарів колгоспного соняшника, а опріч цього випасають худобу і коні на колгоспних збіжах. В цілій низці комун виказується, що деякі члени колективних господарств на те тільки повходили до них, щоби нищити машини. У Величавському колгоспі куркулі стяли 80 гектарів озимого збіжжа, а в Дніпропетровській окрузі зруйновано машини і продано їх на шмельц.

САБОТАЖ НА ПОЧТІ.

В Ставрополі на північному Кавказі ДПУ викрило контрреволюційну організацію серед урядників почти і телеґрафів. Ця організація нищила телеграфічні лінії, не видавала з почти комуністичних часописів, а важні розпорядки центральних влад задержувала на почті по кілька тижнів. Арештовано 16 урядників.

НОВИЙ САБОТАЖ І УВО.

В дні 7. серпня ц. р. вибухла пожежа в добрах монастиря оо. Францішканів у Чижках коло Винник. Коло 10. год. ввечері підпалено фільварок в чотирох місцях: в стодолі і трох стиртах. Муровану стодолу вратовано. Згоріли тільки стирти. „Львовскі Курєр Поранни" пише, що це діло УВО, пригадуючи, що процес УВО за замах на „Східні Торги" мав виказати, що на терені Винник та околиці працювала законспірована „ячейка" УВО. Отже його висновок — підпалити мусіли члени УВО. Подробиці про пожежу подає польська преса дуже суперечні. Одні часописи пишуть, що безпосередно перед огнем було на фільварку 4 людей і питали за працею, що їх відправлено та що це мабуть вони підпалили. Другі пишуть, що того вечора хотіли переночувати 4 „елеґантські" пани і т. д. А поліція вже навіть мала арештувати трох справників, розуміється членів УВО, але зогляду на слідство держить їх прізвища в тайні.

ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ПІЛСУДСЬКОГО

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛІСТИ КАЖУТЬ, ЩО ПІЛСУДСЬКИЙ ВИКЛИКАЄ НЕБЕЗПЕКУ ВІЙНИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — По відомостям, одержаним з Варшави, в Кракові, Тарнові та інших містах Польщі відбулися демонстрації проти диктатури Пілсудського. Демонстранти кричали: „Геть деспота Пілсудського!" й домагалися звільнення арештованих послів. Поліція розганяла демонстрантів, а в Кракові вона тяжко поранила шаблями 17 демонстрантів й біля сотки легко.

Одержано відомости про арешт також у Львові чотирох послів, а між ними є арештовані Українці, бувші посли. Кажуть, що Пілсудський арештує всіх визначних кандидатів опозиційних йому партій, які будуть поставлені на виборчі листи. Колиж до сойму буде обібрана йому опозиційна більшість, то він тоді розжене новий сойм.

Екзекутивний комітет німецької соціялістичної партії звернувся до екзекутивного комітету соціялістичного інтернаціоналу в Женеві з проханням розпочати негайну міжнародню акцію проти диктатури Пілсудського. Німецька партія заявляє, що наміри й діяльність Пілсудського виходять далеко за межі внутрішніх польських справ, бо Пілсудський готовий викликати нову европейську війну.

Загальна скількість арештованих послів тепер вісімнацять. Польський уряд говорить, що вони арештовані після того, як посольські права недоторканости їх скінчилися. Обвинувачено їх за виступ проти правительства й президента републики, що виявилося кілька місяців тому в урядженню ними великого протестаційного здвигу в Кракові.

ҐЕНДЕРСОН ДОМАГАЄТЬСЯ ОБЕЗЗБРОЄННЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — В той час, як Бріян у своїх промовах доказує, що одиноким реальним забезпеченням Европи проти війни є його плян федерації Европи, Ґендерсон задивляється не з такими надіями на пропозицію Бріяна. В довшій промові на пленумі Ліґи Націй він доказував, що раніше ніж думати про створення федерації Европи, треба перевести загальне обеззброєння Европи, бо це одиноке реальне, що може держави Европи стримати від війни.

Він говорить, що тісніше обєднання европейських держав повинно провадитися під контролею Ліґи Націй. У відповідь йому Бріян заявляє, що поки він буде французьким міністром справ закордонних, в Европі війни не буде.

УРУҐВАЙ СКАРЖИТЬСЯ НА ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Південно-американська република Уруґвай звернулася до Ліґи Націй з заявою, що нова митна політика Америки дуже тяжко відбивається на торговлі Південної Америки й Европи зі Злученими Державами. Він говорить, що тарифова комісія Ліґи Націй мусить знайти способи, щоби вплинути на Злучені Держави в напрямку зміни ними своєї митної політики.

Вже тепер ізза високого мита майже зовсім припинився довіз з Південної Америки до Злучених Держав мяса, а скоро тесаме станеться й з ріжними сортами збіжжа.

КРІВАВА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ІРАКУ.

БАҐДАД (Ірак). — В Сулеманіє відбулася демонстрація Курдів проти виборів, які тепер переводяться до парляменту. Двотисячний натовп Курдів, узброєний револьверами та іншою зброєю, не допускав виборців до виборчих пунктів з криками „Геть вибори! Для Курдів нема свобідних виборів!" Цими словами пояснювали Курди свою демонстрацію.

Коли поліція почала розганяти демонстрантів, вони зробили їй збройний опір. Дійшло до завзятої бійки, в наслідок якої 13 осіб убито, включаючи одного іракського жовніра, й 35 осіб тяжко поранено, а між ними 4 жовнірів і 9 поліцаїв. Курди почали більш активно домагатися своїх прав в Іраку з того часу, як між Іраком та Анґлією підписано спеціяльний договір, але в ньому нічого не сказано про національні права Курдів. Анґлія має нагляд над Іраком по мандатови з Ліґи Націй.

МОСКВА КЕРУЄ КИТАЙСЬКИМИ КОМУНІСТАМИ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — В руки нанкінського правительства дісталися документи, з яких видно, що комуністи в районі Чанші одержали від Третього Інтернаціоналу з Москви наказ за всяку ціну здобути в свої руки місто Чаншу. В Ганкові стято голови 24 комуністам. Екзекуцію переведено публично.

МОСКВА НЕ ХОЧЕ ФІНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Радянський уряд прислав уже другу ноту-протест проти того, що фінські фашисти виловлюють комуністів Фінів і доставляють їх через російський кордон на Радянщину. На першу ноту Фінляндія не відповіла. Не відомо, як вона поставиться до другої ноти.

Відомо, що фашисти на радянський кордон відправили 120 комуністів, та не знати, скільки їх перейшло на Радянщину.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ҐЕДЗ НА ПОЛЬСЬКІЙ ЗАГОРОДІ

Боротьба між Пілсудським і польським соймом знова заострилася. Пропасть, яка від довшого часу вже істнувала між більшістю польських партій та урядом, поглибилася значно подіями кількох послідних днів.

Можна се було предбачити з хвилею, як Пілсудський пустив на вакації свого премієра „пулковніка" Славека та самий обняв премієрство, себто просто обняв диктатуру. Скоро потім він розвязав сойм та розписав нові вибори. Злучена „центролівиця" пробувала відповісти зединеним фронтом проти уряду. Пляновано величезну демонстрацію польських міст проти уряду. Якби до сеї демонстрації прийшло, то уряд був би сильно скомпромітований, бо демонстрація певно була би вдалася, бо серед самих Поляків Пілсудський нині такий непопулярний, як він свого часу був популярний. Колись його величали спасителем польського народа, польським месією, відбудувачем, польської держави. Нині й на публичних вічах і по газетах неpaз прирівнюють його диктатуру з царським урядом і кажуть, що царський уряд був кращий. Коли Пілсудський захопив владу замахом стану, він мав за собою майже всі польські партії. При сьогорічних виборах він певно провалився би. В його патріотизм може ще не богато Поляків сумнівається, але більшість Поляків сумнівається в його здібности вести державу, а богато сумнівається, чи він сповна розуму.

Пілсудський міг бачити ратунок тільки в „польських виборах", себто в виборчих шахрайствах. Але й сі вигляди стали сумнівними, коли проти уряду злучилися всі партії лівиці й центр, кромі двох партій: народових демократів („вшехполяків") і християнських демократів (польських клерикалів). Щоби вбити сю нову гидру, що піднялася проти диктатури, Пілсудський заарештував провідників опозиції, разом 15 люда. Пробує вбити гидру, рубаючи її голови.

Між арештованими є люди, що колись були міністрами, ба навіть премієрами. Світ читає зі здивованням сі новинки зі сеї буцімто західно-европейської держави з парляментарним устроєм, з европейською конституцією, парляментом. І добре діється, що Поляки власними поступками зясовують світови, кілько варта польська конституція, парлямент, свобода зборів, виборів, людини й організації. Добре діється, що Поляки власними руками розкидають зі своєї стайні гній по всему світу.

ГОЛОСИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ ПРО УВО.

(Надіслане з кругів У.В.О.)

Вже від ряду місяців тяжко найти польську ґазету, в якій не було би щонебудь про У. В. О. — Причину до того дають якібудь поодинокі виступи У.В.О., будь арешти, будь процеси членів У.В.О. — Ще так недавно, коли проводився процес проти 17-ох Українців за замах на „Таргі Всходне" у Львові, польська преса не тільки подавала обширні звідомлення з процесу зі своїми коментарями, але й присвячувала „Українській Військовій Організації" довгі статті, в яких інформувала польську суспільність із завданнями та методами У.В.О., будь старалася як найбільше понизити ту організацію та скомпромітувати ріжними сензаційними ревеляціями.

Та ледви закінчився процес, як доконано **нападу на почтовий віз під Бібркою**, а по нім **цілий ряд саботажів, які безперервно продовжуються до нинішнього дня**. Ті події довели до крайного здемерованьня Ляхів, а преса їх є знову заповнена довгошпальтовими статтями й то вступними, в яких на ріжні лади виливає свою лють на У.В.О., на польські суди, які нібито видають „лагідні засуди" на „українських звірів" та на нездарну польську поліцію. Та цікаве не те, а обставина, що коли досі цілими роками польська преса переконувала польське, українське та чужинне громадянство, що **У.В.О. це шайка збірів, шпіонів та бандитів, які з „спокійною руською людністю" не мають нічого спільного**, то тепер ні з сього ні з того абсолютно все, що носить українське імя — це або сама У.В.О, або експозитура У.В.О, або стоїть під впливом У.В.О. — Отже не тільки „Сокіл" та „Пласт" це — У.В.О., але експозитурами її є також „Просвіта", „Рідна Школа", „Маслосоюз" та взагалі ціла українська кооперація, „Академічний Дім" та українські гімназії, й взагалі українське шкільництво, преса, тощо. Десять літ Ляхи „ліквідували" на всі лади „Українську Військову Організацію", безперервно переконували, що вона вже зліквідована, а та не тільки, що залишилися такою як була, але зросла так, що й Ляхи не тільки вже перестають писати про її ліквідацію, але зачинають взагалі тратити надію на скору і безпосередню ліквідацію. Вони додумалися до нового способу: коли не можна зліквідувати самої УВО, тоді треба зліквідувати „Соколи" „Пласт", „Луги", „Просвіти", „Рідну Школу", „Маслосоюз", гімназії та народні школи, а тоді напевно У.В.О. сама зліквідується.

Та вернімся до голосів польської преси:

„Львовскі Курер Поранни", з дня 2. серпня ц. р. у вступній статті п. з. „Саботажі та експропріяції українські" пише: „Ми є свідками нових фактів саботажів та експропріяційної акції з боку українських революційних організацій. Підпалення будинків ген. Мальчевського в Вислобоках, напад на почтовий віз під Бібркою, злучений зі смертю ескортуючого поліціянта, підпалення майна господаря в Гайворониці, у якого відбувалися курси освітні, і т. д., це нові докази діяльности української військової організації. Все це діється по скінченім якразу у Львові, й то з кінцем червня ц. р., процесі „Української Військової Організації", майже сейчас по виданім засуді, яким 8 членів тої організації засуджено, а 9 увільнено. Без сумніву і ми самі є винні тій зазомілости та зухвалости революційних українських організацій. Бо не виповнили покликані до того чинники свого обовязку в цілости. Маємо на думці якраз останній засуд в справі 17 обжалованих членів У.В.О., яких засуд здивував польську суспільність не так може наслідком певної батьківської вирозумілости лави присяжних суддів, як наслідком низького виміру кари, вимірної фаховими суддями. Між тим **безоглядність засобів та суворість кар є необхідна, щоби ширенням пострáху і терором відстрашити тих, що бандитськими засобами бурять лад і спокій на кресах**".

Дещо відмінно на ту справу дивиться **„Ґазета Поранна"** з 2. серпня ц. р., яка у вступній статті п. з. „Дорогою грабунку", пише:

„Бандитський напад на почтовий віз під Бібркою примушує нас поновно занятися У. В. О. та її виступами. В деякій мірі останній випадок вяжеться з недавним процесом за замах на „Таргі Всходне", точніше з його засудом. Іменно в ріжних коментарях на тлі бобрецького виступу піднеслися голоси, що бачили в діяльности У.В.О. наслідок надто лагідного засуду. Безперечно, кожний лагідний засуд скриває в собі заохоту до поновлення злочину, але також **і суворий засуд не дає ще запоруки на майбутність. Необхідно рахуватися зі спеціяльним типом членів У.В.О., яких кара не відстрашує.** Найліпшим доказом є той Григорій Пісецький, що поцілений в часі переслідування сам відбирає собі життя. Якої ще кари міг боятися той, хто власноручно вимірює собі найбільш суворий? Длятого — на нашу думку — точку тяжкости справи треба пересунути з судових вердиктів на іншу площину. Яку? Треба ґрунтовно перевітрити атмосферу, в якій родяться кандидати на У.В.О., мусять бути знищені умови, в яких повстає той симптоматичний культ злочину, скермований проти держави".

Те „перевітрювання атмосфери" заключається на думку „Газети Пор." в реформі українського шкільництва, яке досі видає „боєвиків", а повинно видавати польських горожан, дальше в скріпленню праці поліції, яка досі виказує безсильність, а врешті в закиненю „ліберальних ідеалів" у національній політиці. Таку то рецепту на знищення У.В.О. подає газета б. директора поліції у Львові, якого — як бачимо — дуже мало навчила поліційна практика з У.В.О. А повинна була більше навчити, бо якраз він — дир. Райнлендер — був наслідком своєї **безпорадности у ліквідації У. В.О. суспендований!**

„Дзєннік Львовскі" з 9. серпня ц. р. у вступній статті п. з. „Супроти провокації" пише: „Останні часи принесли знову скріплення терористичної акції, веденої У.В.О. Напад на почтовий віз, підпалення двох фільварків — отсе страшний плід тільки одного тижня. Побіч тої акції конспіраційних елементів маємо до занотованя в останніх часах такі випадки, як інцидент з поліцією в Ремізовцях, напад на „стшельніцу" під Тернополем, вкінці — на щастя невдале — спаленя живцем властительки склепу, що його організували та переводили члени „Просвіти" і „Сокола", при співучасти „спокійної" місцевої людности. Независимо від того ми є свідками, не знати по котрий раз, факту участи в саботажній роботі не тільки членів, але й організацій українських, леґально працюючих. **Преса польська без ріжниці політичних переконань заняла однакове становище до бандитських виступів „ідейників" з У.В.О., а осудивши як найрішучіше ексцеси**, домагалася радикального усунення зла. **Інший зате є фронт української преси.** Передусім грає вона ролю невірного Томи, передруковуючи відомости з преси польської та додаючи ріжні стилістичні субтельности в роді: „мабуть", „здається", „польська преса подає". **Не здобулася натомісць на справедливу оцінку та осудження таких методів. Що більше, „Український Голос" не міг відмовити собі приємности похвали та гльорифікования саботажної акції та її організаторів".**

„Львовскі Курер Поранни" 8. серпня ц. р. у вступній статті п. з. „Методи насильства" пише: „Не є суттєве, що У.В.О є конспіративною організацією, а „Луги", „Пласти", чи „Ундо" організаціями явними і леґальними. Суттєвою є обставина, що У.В.О. уживає методи насильства. Якраз ті методи похвалюють всі вимінені організації, ті методи гльорифікують всі сепаратистичні партії і всі їх часописи." А звертаючися до „панів сепаратистів українських" пише: „Не числіть на свою скількість! Зате знайте, що незалежно від помочі державної влади польське населення потрапить розправитися з політикою насильства!"

„Ілюстровани Курер Цодзєнни" з 2. серпня ц. р. пише: „Ми переконані, що зарадити тій пошести може тільки щоденне впоювання в голови руского населення пересвідчення, що польська держава є сильна, а наша влада не є якимсь епізодом, але трівким і справедливим вироком історії. Якщо в масах руского населення буде зростати свідомість сили польської держави, що бажає добра для всіх громадян, але зможе кожне марево бунту здушити в зародку — то бандитські виступи УВО втратять до решти психічне поперти місцевої людности, а байовик УВО не покажеться вже на селі, оповідаючи селянам смалені дуби і підюджуючи їх до ненависти, бо стрінеться зі здоровою реакцією населення, яке віддасть його в руки влади".

В тім то й річ! Щоби переконувати когось, що „польська держава є сильна" треба наперед знищити УВО! Доки це не станеться, то „Курер" переконуючи „руске населення" про „силу польської держави" буде оповідати смалені дуби! Отже рецепта „Курерка" на знищення УВО не дуже то добра!

Найпараднішу рецепту дає, як звичайно, **„Слово Польске"** з 2. серпня ц. р, у передовій статті п. з. „Скиньмо рукавиці": „У низці місцевостей польська влада розвязала „Пласт". Вбивник поліцая під Бібркою є теж пластуном. Є це хіба вистарчаюча підстава для цілковитого зліквідовання цеї організації. „Луги" теж у богатьох місцевостях розвязані, але належало розвязати всі... Так само шкідлива й нездорова атмосфера панує в руських гімназіях. Затроєні керниці втратили би в великій мірі свій характер, якби руська молодь учащала до середних шкіл разом з польською молоддю. Врешті треба з натиском підкреслити, що українські господарські й освітні установи є теж експозитурами політичних сепаратистичних впливів. Господарські потреби руского населення повинні бути заспокоювані при допомозі аполітичних організацій, що мають загально-державний характер."

Стільки „Слово Польске". Але можна дати ще ліпшу рецепту на знищення У.В.О., а саме — вистріляти всіх 7 мілїонів Українців до одного, або всіх їх переселити на Сагару або на північний бігун.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 349 повідомляє своїх членів, що збори місячні відбудуться в неділю, 14 вересня в 2-гій годині. Проситься усіх членів явитись на збори. Довгуючі члени зволять вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Возьний Василь, секретар.

Д-р Остап Грицай.

З ФРАНЦУСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нові напрями. — Останній роман Кльода Ане: "Mayerling". — З найновіших публікацій про Ж. Клемансо.

(4)

Ось і те найважніше, що дасться нині сказати про маєрлінґську тайну, причім ще завжди лишається спірним питанням, чи баронеса згинула в порозумінню чи без порозуміння з Рудольфом, та чи Рудольф, „кладучись спати дня 29. I., був рішений застрілити себе, чи ні? Але саме такі, ще й сьогодня темні точки маєрлінґської трагедії роблять кожну романову спробу на цю тему незвичайно цікавою, і ми, маючи тепер перед очима хоч сяку-таку цілість тих подій, можемо романові пана Ане придивитися дещо критичніше.

Щож — спитаймо вперед — могло тут стати спонукою для француського автора вибрати собі темою роману судьбу колишнього престолонаслідника Австрії?

Я думаю те саме, що спонукало пана Ане шукати і для своїх перших творів тем з життя чужих середовищ — мода літературного егзотизму. Але написав досі ряд творів з картинами з життя в Італії, Перзії, Туреччини і Росії, отже по лінії егзотизму в ширшім і вузшім значінню цього слова, — ряд творів, з яких головно оповідання з російського життя, згадане вже мною „Ariane"*) добуло йому доволі відомого імени в Европі. Правда, коли я взявся читати основніше це розславлене оповідання про московську студентку Аріяну, я, всупереч усім рецензіям у французькій та німецькій пресі мусів прийти до дещо туротного переконання, що пан Ане знає мабуть Туреччину і Перзію далеко красше, ніж Росію. І заразом довелось мені порозуміти гаразд, чому свойого часу старий Клемансо лаяв деяких молодих французьких літератів за те, що вони — на його думку — не знають життя, і чому недавно дуже визначний сучасний французький письменник Мартен Діґар (Martin du Gard) писав у своїх гарних листах зі Швеції між іншим таке: „Чого то не бажаю я собі! Мати настільки відваги, щоб не любити нічо инше, тільки теперішність і майбутне і те, що живе і те, що щойно народжується. А це в нас так, що для Француза істнує заздалегідь тільки те, що було, надати цьому форму, зясувати та визначити по правилам — в тому ми, Французи, незрівнані. Але чи не було б воно корисне часами, присвятити часом свою увагу і чомусь ще ніким непередбаченому і позірно нерозумному, та не лякатися появ, що на наших очах надто швидко зміняються?" — І це слушно. Бо хоч „Ariane" Кльода Ане один з найновіших творів французької, повоєнної літератури, то з нової Росії в ньому нема ні сліду. Але не тільки те — тут з Росії як світа про себе бачиться взагалі дуже мало. Иноді в читача чудацьке враження, що в тій безмежній імперії царів тільки й усього людей, що панна Аріяна, її коханець Константин Михайлов тай їх нечисленні знайомі. Середовище даної країни редукується в пана Ане майже виключно до кожночасного місця побуту Аріяни й Константина, вулиця, собор, університет, крамниці, дворець — от вам і постійна декорація роману, що стоїть перед нами в кожному розділі, мов старечі театральні куліси. І найважніше тут — кохання Аріяни Николаевної. Вона приходить до Михайлова і відходить, вони за кожним разом кохаються жагучо, і пан Ане описує нам точнісінько, поскільки зодіті, на якім ліжку та при якім освітленню ті коханці висмаковували свою любов, і так воно від розділу до розділу. Що це Росія царів, країна деспотії і грядучої великанської револіюції, тюрма народів і заборало варварства в Европі, цього тут не розпізнати ніяк. Справді, воно аж дивно, що так мало цей француський письменник знає життя, яке береться розмальовувати! Про Українців нпр. тут тільки всього згадки, що в орхестрі одного ресторану є обік трьох худих жидів і два „малороси" („Петітс-Руссіенс"), позатим нічогісько, задля чого ми й легко можемо порозуміти, що коли французькі диплоьмати знали в р. 1923 про нас тільки, скільки знає про нас пан Ане, то й не диво, що так легко кинули вони нас на поталу своїм ляцьким приятелям. Я не можу, правда, заперечити, що „Ariane" як спроба психольоґічного малюнку дівчини, маскуючої видуманою донжуанерією свою увагу жити повним половим життям, переведена не зле і лишає по собі своїм нежданим закінченням навіть глибше враження. Але я запитував себе притім, як виглядавби в нашого письменника такий роман, де йому прийшлосяб зрезиґнувати зовсім з розмальовування пікантних сцен, а давати виключно важливі картини глибоких душевних пережить?

Ну — на це питання Кльод Ане відповідає доволі ясно своїм романом „Mayerling".

Передовсім: з властивої імперії старого Франца Йосифа тут саме стільки, скільки в американських фільмах з віденського життя — Відня: Гофбурґ, собор Стефана, Кернтнерштрасе, готелі, Рінґштрасе і Пратер. Більш нічого нема і наче не потребує бути. Що обік блискучих просторів Рінґштрасе й аристократії є ще в Відні двацять один великанських округів, які є містами про себе з міліоновим населенням, із шарами трудової інтеліґенції, з непроходимими передмістями, повними людей, які тисячними гуртами чорного робітництва — видзвонюють молотами в безчисленних фабричних заводах, десь там гуртуються в великі зорґанізовані гурти, влаштовують якісь збори і провіщують заяви до якоїсь боротьби проти блискучих палаців на принципальних вулицях цісарської столиці — про це наш поцтивий Ане ніби не чував ніколи. А преціньу французькій, тій пребогатій і прегарній літературі, є такі ґрандіозні взірці мальовання вершин і низів великоміських середовищ, як Віктора Іґо славний історичний роман „Notre-Dame de Paris" (1831) Евжена Сі (Sue) пропамятні романи „Les mysteres de Paris" та „Le juif errant", Золі романовий цикль „Lourdes", „Rome", „Paris", а з найновіших хочби й **Поля Морана** „Champions du monde". Ширше розмальовання соціяльної сторони життя — цеж нині необхідний постулят у сторону кожного літературного твору, соціяльні переевороти й боротьби це чи не найвизначніше знамя нашого сучасого життя, і тому соціяльний підклад мусить стати основою кожного визначного літературного твору, все одно, чи він своїм сюжетом еґзотичний, чи фантастичний чи штудерно психольоґічний. Правда, — ми моглиб запротестувати проти такої безумовної соціялізації літератури, як це бачиться нині нпр. в большевицькій Росії, де вам усякого роду Ґлядкови та Іванови доказують, що час інтивідуума проминув безповоротно і письменникові не лишається вже ніщо інше, тільки віддати своє перо на службу комуністичній ідеї. І можуть собі пророки большевицької Росії доказувати соткою арґументів, що поняття індивідуума та індивідуалізму викреслене зі свідомости людства; розвиток свідомого своїх талантів і своїх прав індивідуума це всетаки перша передумовина розвитку всякої, свідомої себе суспільної громади, і не будь тих творчих провідних одиниць, то й не буде ніколи творчої своєю свідомістю суспільности. Але наскільки критичний читач мусить застеретися нині проти того, щоб усе людське життя, зображуване в літературних творах, мусіло зводитися тільки й виключно до боротьби соціяльних кляс та до вивдигання ідеалів одної соціяльної верстви зі свідомим нехтуванням усякого індивідуального змагання, то він усетаки буде домагатися від письменника уважнішого наміченния соціяльних проблемів даного часу. А такий же сюжет, як сюжет в романі „Mayerling", домагався від автора не тільки намічення соціяльних обставин в цісарській Австрії, але й державно-політичних: бож настільки Ане міг доглупатися з того всього, що досі писалося про смерть Рудольфа, — особливож з того, що принесла на цю тему післявоєнна література, — що гаразд порозуміти траґедію Рудольфа можна тільки в що-найтіснішим звязку з душливою атмосферою перегнилого абсолютизму габсбурського режіму за володіння Франца Йосифа.

(Дальше буде).

Підозріння.

Лікар: — Мушу вам заборонити курити, пити, грати в більярд і приходити пізно домів.

Пацієнт: — Ах, я вже бачу, що тут певно нині була моя жінка!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ТАНКИ СЕ БИЗНЕС, ЧИ НАЦІОНАЛЬНА ПРАЦЯ?

Уважаю, що дописи, подані п. І. Бондаром в справі Українських Національних Танків, не можуть позістати плазом, бо це загально національна українська справа.

Перше всего дописувач забогато собі позволив в своїй полеміці щодо особи артиста В. Авраменка.

Дописувач представляється за великого експерта української штуки, але тоді, як штука вже є готова, як побачив, як український мистець в поті чола вже богато користи зробив для нашого народа. Перед приїздом артиста В. Авраменка ніхто ані не писнув за наші українські національні танки. Сей цінний скарб В. Авраменко видобув з забуття. В. Авраменко по тяжких, мозольних трудах прибув до Канади, а опісля до Злучених Держав, до нас. Його учні, ще з Европи і звідси розбрилися майже по всім світі і з запалом гартують українську душу до любови свого народа, до його скарбів, і приготовляють наш народ до пізнання себе, що він за один. І. Бондар знає артиста В. Авраменка, але на щастя В. Авраменко є славний майже на ввесь світ, а як ще ні, то буде. Його тяжка праця має гарні наслідки.

Його посвята вратувала вже сотки тисяч української дітвори з пропасти чужої асиміляції. Його виступи зворушили серця, не лише українські, але й чужі. Вороги наші з заздрости паленіють, що український народ має дійсних здібних мистців, що гартують завзятість і відвагу, що не згине український народ. Прийде час, що цей цемент, котрий дописувач уважає за пісок — стане твердшим від сталі, і цеголки В. Авраменка стануть непереможним муром до зброї за свої права і волю.

Розуміється, що український загал мусить помагати морально і матеріяльно нашому мистцеви. Не бути заздрісним за цю марну платню, котру він побирає за таку тяжку працю, з котрої можуть скромно життя провадити, а не боятися, щоб артист В. Авраменко, борони Боже, не купив собі дому в Ню Йорку з бизнесу танків. Наш мистець має більше щирої волі і бажає кращих успіхів в національній праці. Українські танки В. Авраменка зробили вже за такий короткий час більше ніж усі мудрагелі-скрипопери. Артист В. Авраменко не працює лише для своєї користи. Якби він хотів ужити українські танки для особистих цілей, то не находивсяби поміж нашим народом, не глядівби на цих пару долярів, котрі наперед обчислюють деякі осібняки, а пішовби до фільмової чи такої подібної компанії і там за свої артистичні здібности діставби кращу платню, без критики, закидів, чи заздрости. Але наш славний балетмайстер В. Авраменко любить свій український народ, для него живе і себе посвятив працювати на українській національній ниві ціле своє життя, і викресав вже і дальше викреше українськими національними танками з раба героя, зі сплюхів і байдужників — людей рухливих, повних посвяти для свого народа.

Честь і слава артистови В. Авраменкови, що підчас науки танків дає своїм учням лекції, який то великий ворог смердячий алькоголь для людського здоровля. Таких лекцій найбільше нам потрібно, бо колиби в нас не було стільки мочимордів, колиби в нас було більше дисципліни, то ми стоялиби краще, як тепер. Я не помиляюсь, що найбільше лиха твориться в нас через смердюху. Г. Туркевич, ... Сиракюз, Н. Й.

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА ШИКАГО І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Запротестуймо проти ляцьких катів і даймо охоти й духа та нових сил нашим борцям У. В. О. до дальшої визвольної праці України

ПРИХОДІМ ВСІ ГРОМАДНО НА МАСОВЕ УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

ВЛАШТОВАНЕ СИЛОЮ ЗЛУЧЕНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ГРОМАД І ТОВАРИСТВ ШИКАГА В СПРАВІ ПРОТЕСТУ ПРОТИ НЕВИННОГО ЗАСУДУ СМЕРТНОГО ЛЯХАМИ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДОГО БОРЦЯ І ЧЛЕНА У. В. О. РОМАНА БІДИ

Головний бесідник п. Омелян Ревюк, редактор „Свободи".

— Віче відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1930 РОКУ

О ГОДИНІ 2.30 ПОПОЛУДНІ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ,

1944 W. ERIE STREET, близько РОБЕЙ-ДЕЙМОН.

Буде говорити Американець DR F. PERRY і инші місцеві укр. бесідники.

——: Вступ вільний: ——

Всіх Українців з національними почуваннями запрошає на віче президія комітету віча: Н. Моранець, С. Мусійчук, о. І. Коцан, А. Хомич Т. Подола, П. Місевич і Катерина Шемердяк. 213, 216

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА ПАРОХІЯНАМ УКР. ГР.-КАТОЛ. ЦЕРКВИ СВ. ЮРА ПРИ ІСТ 7-мій ВУЛИЦІ В НЮ ЙОРКУ

що

НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1930 РОКУ

В ГОДИНІ 2.30 ПОПОЛУДНИ

В STUYVESANT CASINO, 140-42 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

На сі збори проситься всіх парохіян і парохіянок конче прибути. 213

Комітет 30-тьох.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

славного українського Бандуриста проф. ВАСИЛЯ ЕМЦЯ

відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1930 РОКУ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,

214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

Початок точно в годині 6-тій ввечір.

Вступні тікети: 75 центів і 50 центів; діти 15 центів.

УКРАЇНСЬКИЙ БАНДУРИСТ В НЮАРКУ!

ДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДЯНКАМ И ГРОМАДЯНАМ МІСТА НЮАРКУ И ОКОЛИЦІ, ЩО

загостить до нас наш славний

БАНДУРИСТ ВПВ. П. ВАСИЛЬ ЕМЕЦЬ І ДАСТЬ

КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1930 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 249 COURT STREET, NEWARK, N. J.

О ГОД. 7 ВЕЧЕРОМ. ВСТУП 50 ЦНТ., ДІТИ 15 ЦНТ.

Приходіть всі на стрічу співця й учасника боїв за суверинну державу народу.

За комітет У. Н. Д.: **М. Шумейко**, пр.; **Н. Ходачок**, секр.

НОВИНА! АМСТЕРДАМ, Н. Й.! НОВИНА!

ПЕРШИЙ РАЗ

ВЕЧЕР УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНКІВ

школи балетмайстра ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА відбудеться

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 15-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1930 Р.

в годині 8.15 ввечір

В САЛИ JUNIOR HIGH SCHOOL AUDITORIUM, AMSTERDAM, N. Y.

Небувала нагода! Тому проситься всіх Українців з Little Falls, Herkimer, Rome, Utica, Schenectady і околиці, котрі люблять та дорожать своїм мистецтвом і красою танків, щоби ласкаво своєю присутністю звеличали сей перший виступ, а покажемо перед Американцями, що ми свої танки високо цінимо. Хто прибуде певно не пожалує, тому, що і Авраменко виступає в танці. 213

Комітет.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ЛЕЖАНІВКИ, ПОВІТ СКАЛАТ.

Мешканці — Українці села Лежанівки, пов. Скалат, розпочали з початком 1930 р. будову „Народнього Дому", якої кошти переважають сили тутешнього населення в такому скрутному часі.

Щоби в часі наступаючої зими дати притулок культурно-освітним та економічним установам нашої громади, просимо щиро всіх **Братів і Сестер** Українців за океаном допомогти нам щедрими датками до укінчення розпочатої будови.

Виказ всіх жертводавців буде уміщений в українських краєвих часописах, а зокрема **„золотими буквами"** в книзі жертводавців „читальні Просвіти" в Лежанівці.

Наш поклик просимо поширити серед своїх товаришів, рідних і прихильників відродження української нації.

Ласкаві жертви просимо пересилати на адресу:

Комітет Будови „Народнього Дому" в Лежанівці,

почта Грималів,
Східна Галичина,

або на руки уповноваженого до сеї збірки: **Василя Бурака, P. O. Box 665, Woonsocket, R. I.**

За Комітет Будови „Н. Дому":

Ілько Пташник, Іван Панас, Стефан Бурак, Іван Філь, Андрій Чарний, Алекс. Білінський.

ДЕ ПЮТЬ НАЙБІЛЬШЕ КАВИ?

Ніхто може й не сподівався би, але з свіжо оголошених порівнюючих таблиць виходить, що найбільше кави пє **Голяндія.** На одного Голяндця припадає пересічно **7 кг. річно.** Друге місце займає Данія — 5.6 кг., третє Швеція — 5.5 кг., четверте Норвеґія — 5.1 кг. Консумція кави в інших краях є вже значно менша, бо виносить у Злучених Державах 4.4 кг., у Швайцарії 3.15 кг., у Франції 2.9 кг., у Німеччині 2.5 кг., в Австрії 1.1 кг. і в Італії 0.8 кг. Самособою, мова тут про правдиву каву без узглядненння найріжніших заступних засобів.

ПОЗІР! ГОРА МІСТА НЮ ЙОРКУ, ОКОЛИЦЯ 106 УЛ., ПОЗІР!

Отсим повідомляємо Шановних Родичів, котрі вже посилали і тих, котрі хотіли би посилати свої діти до Української Школи сего року, що ЗАПИСИ вже розпочалися і відбуваються у шкільного секретаря кождого дня від год. 6 ввечер, а наука почнеться в слідуючий понеділок, 15 вересня, від год. 5 до 7-мої і буде відбуватися кождого понеділка, середи і пятниці. Проситься, хто би з Шановних Родичів хотів свої діти вписати, то прошу зголоситись до секретаря на адресу:

ПЕТРО СВИСТУН,
162 E. 114 ST., Ap. 16, NEW YORK.
Tel. University 2613.

211,3

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА",

103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Підприємство Сурма не забуває про своїх будучих костумерів, українських дітей. Знов куплено 500 перепусток до Театру на проти стору, щоб наші діти мали „гуд тайм". Назначено день 14. жовтня о 4 годині пополудні. Тоді є наше свято Покрови, то діти не підуть до Української школи, лише просто з Американської школи до „Мувіс". На слідуючий раз у Вістях з Січового Базару зазначиться місце збору всіх дітей, щоб разом парами іти до театру в порядку. Як що дооколичні школярі зі своїми учителями моглиб разом прибути, то хай ласкаво зголосяться до Сурми то підемо всі разом.

Про Українську годину що нічого не чути, хиба, що читаємо в пресі про її потребу. Колиб то Українська справа не вимагала мати Українську годину, дійсно артистичну, то може і булаб як попередних років. Але Українці так само і чужинці сподіваються від Українців чогось гарного і доброго через радіо, а нема на то фонду, тому на разі нема нічого. Мають свою годину наші Лемки, зі стації WLBX 1500 kc в Лонг Айленд Ситі. Зорганізував її Стефан Шкимба з допомогою Анпк Крохти, стацію дістати даром, і музиканти патріоти (русскі) грають даром, Лемки з Ню Йорку і околиці слухають своєї музики кождого вівтірка о годині 10 вечером і всі задоволені. Казав мені С. Шкимба, що він за гроші зовсім не просив а в листі знайшов від одного Лемка 20 долярів, що той прислав, щоб дальше підтримати Лемківську годину.

Того тижня прийшов лист з Праги, пише Петро Подлецький: „Ваш Базар дав мені добрий початок, а коли я до него більше заглядав, він більше давав мені охоти і цікавости до нової праці і життя в торговли. За помочею і вказівками Вашого Базару нині я маю свою крамницю, веду торговлю і добре просперую, за все можу завдячити Вам"... Приємно читати такі листи. Це пишеться про Базар котрий теперішний заряд Сурми почав видавати місячник для торговлі і просвіти тому 10 літ назад. Виходив всего оден рік а по 10 літах не забули. (Ми ще маємо кілька річників, ціна оден доляр).

Відвідали Сурму: Н. Савюк з Елміра, Н. Й. Петро Рибенський з Клифтон, Н. Дж. Купив Великий Лемківський співанник видання Наукового Т-ва ім. Шевченка. М. Антонів з Гаррісон, Н. Дж., обіцяв купити радіо. Юрий Грицай, Н. Косован з Амстердам, Н. Й. Стефан Постоловський з Когус. Артемій Діктаренко з Філберт, Вест Вірджінії. Ілько Джера з Ню Йорку варта спімнути про него, бо не знаємо чи є Українець в Ню Йорку другий щоб мав більшу бібліотеку як вище згаданий. Самих українських книжок в него находиться більше 500 томів. Теодор Сай з Ню Йорку давав в Сурми виробити всі фотографічні знимки що він поробив коли їздив відвідати своє рідне село Яхторів, Перемишляне. В Америці пережив 20 літ, в краю вже родичів не застав, але не жалує що поїхав, бо варта побачити ту ріжницю життя там і тут.

Купили від Сурми: М. Комарницький і Ощибко з Бостон Маджестик Комбінейшен, М. Винничок, Віватонал Колумбія, Юрий Собчак з Джерзи Сити Віктор Комбінейшен, Василь Мазуренок, Віктор ортофонік Віктролу, хоче її взяти до краю, Й. Литвин, Спартон Ді Сі радіо, М. Ратушний Колумбія фонограф.

Петро Римар знаний Січовик з Ню Йорку випустив в продаж новий „палиш" на меблі, він гарантує, що то найлучший палиш в Америці, не лише чистить меблі але і презервує їх, ніколи не потріскають. Той палиш є на продажи в Сурмі, Українські господині повинні дати ченс т. Римарови, як що дійсно то добрий виріб, то чому не вживати і підперти свого земляка. Добродій Худяк фармер з Маттіток, Л. Ай. написав до Сурми, щоб до него післати того хлопця, що без роботи. Також д. Гладій звертається до Сурми чи не знаємо чоловіка, що хотівби на фармі робити.

КОЛИСЬ ТРИ ПАРИ ШТАНІВ, А НИНІ ОДНА.

Калінін, педсідник ради народніх комісарів, із походження селянин і любить подорожувати по селах, щоби селянам пояснювати совітську систему. В Москві говорять про це таку анекдоту: Недавно Калінін мав в однім селі в центральній Росії відчит про імперіялізм великих держав у Китаю. Мужики видно не богато розуміли з того відчиту, але набожно слухали кождого слова. Після відчиту була дебата. Калінін спитав одного селянина, як почувається під совітським режімом. Зовсім добре — відповів мужик. Маємо нашу землю і свободу. Що нам іще треба. Все таки мушу сказати, що за царя я мав троє штанів, а тепер маю лиш одні. Але за свободу я готов жертвувати і двоє штанів. — То дуже гарно, — відповів Калінін. — В Африці є чорні народи, котрі жиють життям, яке французький письменник назвав ідеальним, а зовсім не мають штанів. — Так, — відповів мужик, — але вони вже напевно совітську систему мають яких 30 літ.

Добра память.

Два Скачмени стрінулись по 20 літах розлуки.

— Витай, витай! — почав один. — Се є історична стріча, яку ми повинні запити.

— Дуже добре, — погодився другий, — але прости за звернення уваги, що останній раз платив я.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В кождій українській хаті повинна находитись „Свобода".